

نقش موسیقی در یادگیری زبان آلمانی به عنوان زبان خارجی: پژوهشی برپایه تحلیل کتب آموزشی

کاوه بهرامی*

(نویسنده مسئول)

استادیار گروه زبان و ادبیات آلمانی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

Email: k_bahrami@sbu.ac.ir

چکیده

نقش موسیقی در یادگیری زبان خارجی را می‌توان از ابعاد گوناگون مورد بررسی قرار داد: شباهت موسیقی با زبان، ارتقا میزان انگیزه زبان‌آموزان، جلوگیری از ترس و اضطراب زبان‌آموزان برای شرکت در فعالیت‌های کلاسی، فهم بهتر متون ادبی و تقویت فراگیری تلفظ صحیح واژگان، از جمله موضوعاتی‌اند که اهمیت موسیقی در فرایند یادگیری زبان خارجی را نشان داده‌اند. نتایج یک نظرسنجی در سال ۲۰۱۹ که از سوی شرکت Shell در میان جوانان آلمانی صورت گرفته، نشان می‌دهد که شنیدن موسیقی با ۵۷ درصد، بیشترین فعالیت جوانان در اوقات فراغت را به خود اختصاص داده است. پرسش اصلی این تحقیق آن است که کتب آموزشی تا چه حد و در چه زمینه‌هایی از موسیقی در جهت آموزش زبان خارجی استفاده می‌کنند. در پژوهش حاضر، علاوه بر معرفی سبک‌های موسیقی مناسب برای استفاده در آموزش زبان، به معیارهای انتخاب موسیقی با هدف آموزش و همچنین به راه‌کارهایی برای به‌کارگیری موسیقی در کلاس زبان خارجی اشاره می‌کنیم. در بخش عملی، موسیقی به‌کاررفته در تعدادی از کتب آموزشی به‌روز را از جنبه‌های گوناگون، از جمله واژگان، کشورشناسی، دستور زبان و همچنین مهارت‌های زبانی تحلیل کردیم. نتایج پژوهش نشان می‌دهد، علی‌رغم آنچه در بخش نظری از نقش و اهمیت موسیقی و ظرفیت آموزشی موجود در آن گفته می‌شود، کتب آموزشی بهره کافی را از این ابزار محبوب میان جوانان نبره‌اند.

اطلاعات مقاله

تاریخ ارسال: ۱۴۰۰/۰۴/۱۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۶/۱۳

تاریخ انتشار: پاییز ۱۴۰۰

نوع مقاله: علمی پژوهشی

کلید واژگان:

موسیقی، زبان خارجی،
تحلیل کتب آموزشی،
مهارت‌های زبانی، زبان
آلمانی

شناسه دیجیتال DOI: 10.22059/JFLR.2021.326805.862

بهرامی، کاوه. (۱۴۰۰). نقش موسیقی در یادگیری زبان آلمانی به عنوان زبان خارجی: پژوهشی برپایه تحلیل کتب آموزشی. پژوهش‌های زبان‌شناختی در زبان‌های خارجی، ۱۱ (۳)، ۳۷۵-۳۹۲.

Bahrami, K. (2021). The Role of Music in Learning German as a Foreign Language: A Textbook Analysis. Foreign Language Research Journal, 11 (3), 375-392.

The Role of Music in Learning German as a Foreign Language: A Textbook Analysis

Kaveh Bahrami*

(corresponding author)

Department of German Language and Literature, Faculty of Letters and Human Sciences, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.

Email: k_bahrami@sbu.ac.ir

ABSTRACT

The role of music in learning a foreign language can be investigated from various dimensions. Highlighting the similarities between music and language, increasing learner motivation, reducing learners' fear and anxiety when participating in class activities, increasing learners' understanding of literary texts, and improving learners' pronunciation are among the topics underlining the significance of music in the process of learning a foreign language. The results of a 2019 survey conducted on German youths by Shell show listening to music is the most popular activity among this age group, occupying an average of 57% of their leisure time. The present study seeks to find out to what extent and in what fields textbooks employ music to teach a foreign language. To this end, in addition to introducing appropriate music styles for use in language teaching, we refer to the criteria for selecting music for the purpose of teaching as well as techniques and strategies for using music in a foreign language class. In the practical section, the music used in a number of up-to-date textbooks is analyzed from various aspects, including vocabulary, grammar, language skills, and regional and cultural input. The results indicated that despite what is mentioned in the theoretical section about the role and importance of music and its educational value, the textbooks analyzed in the current study have failed to sufficiently benefit from this popular tool among the young.

DOI: 10.22059/JFLR.2021.326805.862

Bahrami, K. (2021). The Role of Music in Learning German as a Foreign Language: A Textbook Analysis. Foreign Language Research Journal, 11 (3), 375-392.

ARTICLE INFO

Article history:

Received: July 7, 2021

Accepted: September 4, 2021

Available online:
Autumn2021

Keywords:

Music, foreign language, textbook analysis, language skills, German language

* Publication of more than 11 articles in national and international magazines, as well as writing 2 books and translating one book

استفاده از آن در آموزش زبان خارجی برشمرده. همچنین جایگاه موسیقی در زندگی روزمره انکارناپذیر است. در رادیو و تلویزیون و همچنین در فضای مجازی خواسته یا ناخواسته با انواع موسیقی روبرو هستیم (پیشونکی ۲۰۰۵: ۴۲). از سوی دیگر، پژوهش‌هایی نیز صورت گرفته که نشان می‌دهند، میان موسیقی و ادبیات نیز وجوه تشابهی برقرار است (لوتکه/اوزارک ۲۰۱۹: ۱۸). موسیقی در فهم هرچه بهتر متون ادبی نقش بسزایی ایفا می‌کند. نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهد که میان موسیقی و زبان و ادبیات پیوندی وجود دارد و شاید همین پیوند دلیل دیگری برای برخی از پژوهشگران حوزه آموزش زبان باشد تا از موسیقی در یادگیری زبان خارجی استفاده کنند. این نکته نیز قابل تأمل است که موسیقی در زندگی جوانان جایگاه ویژه‌ای دارد (لوتکه/اوزارک ۲۰۱۹: ۱۷). نتایج یک نظرسنجی در سال ۲۰۱۹ که از سوی شرکت Shell در میان جوانان آلمانی صورت گرفته، نشان می‌دهد که شنیدن موسیقی با ۵۷ درصد، بیشترین فعالیت جوانان در اوقات فراغت را به خود اختصاص داده است. در جایگاه بعدی ملاقات با دوستان (۵۵ درصد) و استفاده از اینترنت (۵۰ درصد) قرار دارند. از سوی دیگر، زبان‌آموزانی که با موسیقی و متون ادبی در کلاس فعالیت داشته‌اند، بر این نظرند که موسیقی به کارگرفته شده در کلاس تاثیر مثبتی بر درک مفهوم متن داشته است. علاوه بر این، باید به این یافته نیز اشاره کرد که افرادی که تجربه‌ای با موسیقی دارند، در مقایسه با افرادی که تمرین موسیقایی نداشته‌اند، از درک بالاتری در تشخیص

از پیدایش انسان، موسیقی و زبان به عنوان دو قالب اصلی برقراری ارتباط مطرح بوده‌اند (لوتکه/اوزارک ۲۰۱۹: ۲۰). پیدایش موسیقی و زبان نیز با هم فاصله چندانی ندارند. هرچند پژوهشگرانی مانند مورفی (۱۹۹۰: ۹۴) بر این باورند که موسیقی در آغاز حیات بشر پیش از زبان پدید آمده است. از گذشته تا به امروز، موسیقی و زبان نقش انتقال فرهنگ جامعه را به جوامع دیگر برعهده داشته‌اند و البته اشتراکاتی نیز بین این دو قابل مشاهده است (بسدوا ۲۰۱۷: ۱۷۱). علاوه بر این که موسیقی و زبان ابزارهای ارتباطی‌اند، این نکته نیز قابل توجه است که در موسیقی نیز مانند زبان، قوانین و قالب‌های معینی وجود دارد که می‌توان آن‌ها را با دستور زبان مقایسه کرد (بلل ۲۰۰۶: ۱۱۳). از سوی دیگر، میان آوای موسیقی و آوایی که در زبان انسان شنیده می‌شود نیز ارتباط تنگاتنگی است. کلم (۱۹۸۷) بر این نظر است که ریشه‌های مشترک میان موسیقی و زبان را می‌توان در بیان احساسات جستجو کرد. علاوه بر این، عناصری مانند کشش زمانی، زیر و بمی، شدت، رنگ صدا و ریتم که همگی در زبان گفتاری نیز مشاهده می‌شوند، اشتراکات میان موسیقی و زبان یا استفاده از موسیقی در ارتباط با زبان را روشن‌تر می‌سازند. از تفاوت‌های موجود میان موسیقی و زبان می‌توان به این نکته اشاره کرد که موسیقی زبانی جهانی است و برای فهم آن ضرورتاً نیازی به کلام نیست. این وجه از موسیقی را می‌توان به عنوان یکی از دلایل

و فهم آوای زبان خارجی برخوردارند (رک. [وَنگ ۲۰۰۷](#)، [کولش ۲۰۱۳](#) و [ویلمس ۲۰۱۹: ۷۷](#)). اهمیت موضوع در این است که درک و دریافت بهتر آواها، توانایی تقلید درست را تقویت می‌کند و در نهایت به تلفظ صحیح واژه‌ها ختم می‌شود ([پنکه ۳۶۶: ۲۰۱۲](#)، [ویلده ۲۰۱۴](#)). زبان‌آموزانی که تمرین موسیقایی دارند، در مباحث مرتبط با آواشناسی و واج‌شناسی با سهولت بیشتری به فراگیری زبان خارجی ادامه می‌دهند ([دیگریو ۴۱۳: ۲۰۱۹](#)). [یچکه و کولش ۳۷: ۲۰۱۰](#) نیز در تحقیقات خود به این نتیجه رسیده‌اند که مهارت‌های موسیقایی نقش بسزایی در پیشرفت مهارت‌های زبانی دارند. علاوه بر این، استفاده از موسیقی در یادگیری زبان خارجی، انگیزه زبان‌آموزان را تا میزان قابل توجهی افزایش می‌دهد (کلم ۱۹۸۷ و [لودکه ۲۰۱۸](#)). در جستار حاضر سعی بر آن است تا علاوه بر طرح این مسئله که به-کارگیری موسیقی در فرایند یادگیری زبان خارجی تاثیری مثبت بر زبان‌آموزان دارد، به طور مشخص نشان دهیم که چه سبک‌هایی از موسیقی را می‌توان با بهره از چه راهکارهایی برای آموزش زبان آلمانی به عنوان زبان خارجی مورد استفاده قرار داد. همچنین به این پرسش پاسخ می‌دهیم که چه معیارهایی برای انتخاب موسیقی مناسب در جهت استفاده در کلاس آموزشی مطرح‌اند. اما بخش اصلی پژوهش حاضر در بستر تحلیل کتب آموزشی از منظر استفاده از موسیقی صورت می‌گیرد. نشان خواهیم داد که در کتب آموزشی مورد بررسی در این مقاله، که از جمله شامل کتب آموزشی به روز و در حال استفاده در موسسات

آموزش زبان آلمانی در ایران است، کدامیک از سبک‌های موسیقی با چه اهداف آموزشی و در قالب چه موضوعاتی به کار گرفته شده است. آن‌طور که اطلاعات موجود نشان می‌دهد، مقاله‌ای به زبان فارسی که به موضوع نقش و اهمیت موسیقی در آموزش زبان آلمانی به عنوان زبان خارجی پرداخته باشد، نگاشته نشده است یا دست‌کم از دید نگارنده این مقاله پنهان مانده است.

۲. پیشینه تحقیق

فالکن‌هاگن و فولکمن (۲۰۱۹) کتابی با عنوان «موسیقی در آموزش زبان» را گردآوری کرده‌اند. در این کتاب تازه‌ترین موضوعات و پژوهش‌های مرتبط با نقش موسیقی در آموزش زبان مطرح شده است. ارتباط موسیقی با زبان و ادبیات، موسیقی بی‌کلام و همچنین سبک‌های موسیقی رپ، پاپ و راک جزو فصل‌های مهم کتاب هستند که علاوه بر معرفی آن‌ها، نویسندگان هر بخش راه‌کارهای عملی برای استفاده از موسیقی در کلاس ارائه نموده‌اند. دلان (۲۰۱۵) در پژوهشی در میان گروهی از زبان‌آموزانی که زبان فرانسه را به عنوان زبان خارجی می‌آموختند، تاثیر استفاده از موسیقی را در کاهش ترس و اضطراب این افراد بررسی کرده و به این نتیجه رسیده است که گروهی که به همراه موسیقی آموزش دیده‌اند، به مراتب ترس و اضطراب کمتری برای شرکت در فعالیت‌های کلاسی داشته‌اند. اسمالی و همکار (۲۰۲۰) همین موضوع را دست‌مایه پژوهش خود در ارتباط با زبان‌آموزان زبان انگلیسی قرار داده‌اند و در پایان

نتیجه‌گیری می‌کنند که موسیقی تأثیری مستقیمی بر کاهش ترس و اضطراب زبان‌آموزان داشته است. بسدوا (۲۰۱۷) نیز در کتابی با عنوان «موسیقی در آموزش زبان خارجی» ارتباط میان موسیقی و زبان را بیش از همه در آشناسازی ارزیابی می‌کند. در فصل هفت این کتاب، پژوهش میدانی نویسنده قابل ملاحظه است که علاوه بر تحلیل کتب آموزشی از طریق پرسشنامه نظر معلمان و زبان‌آموزان را درباره استفاده از موسیقی و نقش آن در یادگیری زبان خارجی جویا شده است. بیرن‌بائیم (۲۰۱۳) در مقاله‌ای کوتاه اما کاربردی پیشنهاداتی برای استفاده از موسیقی در آموزش زبان آلمانی ارائه کرده است. وی علاوه بر برشمردن دلایل استفاده از موسیقی در آموزش زبان، به معرفی معیارهای انتخاب موسیقی مناسب پرداخته و راه‌کارهایی را برای موضوعات مرتبط با موسیقی ارائه کرده است. همچنین ولیکا (۲۰۰۹) نیز در مقاله‌ای با عنوان «موسیقی در آموزش زبان آلمانی» به این نتیجه می‌رسد که شنیدن موسیقی و تأثیر آن بر زبان‌آموز جنبه‌های شخصی دارد و الزاما در مورد همه افراد یکسان نیست. وی در این مقاله علاوه بر معرفی موسیقی مورد نظر کودکان و نوجوانان، به جنبه‌های بینافرهنگی موسیقی نیز اشاره دارد. ولیکا همچنین تأکید دارد که در آموزش زبان خارجی از ظرفیت وسیع موجود در موسیقی بهره کافی برده نشده است. همچنین بلل (۲۰۰۶) در مقاله‌ای کوتاه به نقش موسیقی در یادگیری زبان خارجی پرداخته است. وی در این مقاله علاوه بر تأکید بر اشتراکات میان موسیقی و زبان، به تفاوت‌های موجود میان این دو ابزار برقراری ارتباط نیز

اشاراتی دارد. بلل، همچنین با همراهی کارل‌هاینس هلویگ، گردآوری مجموعه مقالاتی را در زمینه نقش هنرهای تجسمی و موسیقی در آموزش زبان خارجی برعهده داشته است که در سال ۱۹۹۶ منتشر شده است. تارتلین (۱۹۹۷) در مقاله‌ای با عنوان هنر و موسیقی در زبان خارجی، به این موضوع پرداخته است که موسیقی می‌تواند در ایجاد انگیزه در زبان‌آموزان و به ویژه در بحث مهارت گفتاری تأثیرگذار باشد. همچنین نتایج پژوهشی که از سوی شیفلر (۱۹۸۹) صورت گرفته است نشان می‌دهد که استفاده از موسیقی کلاسیک و باروک انگیزه زبان‌آموزان را افزایش می‌دهد. این پژوهش در میان ۱۳۱ زبان‌آموز انجام شده که غالبا این نظر را تایید کرده‌اند که موسیقی در فرایند یادگیری زبان، انگیزه-شان را ارتقا داده است. همچنین پژوهش پاریتسکه (۱۹۹۷) نشان می‌دهد که استفاده از موسیقی برای طرح موضوعات مرتبط با کشورشناسی نیز اهمیت ویژه دارد. مباحث مرتبط با کشورشناسی شامل جامعه‌شناسی، جغرافیا، سیاست و تاریخ می‌شوند و این پژوهشگر نشان می‌دهد که چگونه می‌توان با استفاده از موسیقی این مباحث را در محیط آموزشی طرح و زبان‌آموزان را جهت پرداختن به آنها ترغیب نمود. گاردینر و همکاران (۱۹۹۶) نیز در پژوهشی بلندمدت گروهی از زبان‌آموزان را از طریق موسیقی آموزش دادند و گروه کنترل را بدون این امکان. هر دو گروه شش ماه زیر نظر بودند و نتایج پژوهش نشان داد که مهارت خواندن، در گروهی که تمرین موسیقی داشتند به دلیل فراهم‌شدن محیط آموزشی مناسب، در مقایسه با گروه کنترل

افزایش داشته است. در این مقاله همچنین با طرح پیشنهادهایی برای به‌کارگیری موسیقی در یادگیری زبان خارجی، به نقش میان‌فرهنگی موسیقی، جنبه‌های تربیتی آن و همچنین به شاخص‌هایی برای انتخاب موسیقی مناسب برای زبان‌آموزان پرداخته می‌شود. اشمیت (۲۰۰۵) نیز با معرفی طرحی آموزشی تعدادی از قطعات موسیقی با کلام و مناسب برای سطوح مختلف یادگیری را در کلاس آموزشی به کار می‌گیرد و از زبان‌آموزان می‌خواهد تا بسته به نوع آهنگ و متن آن، تمرین‌هایی در زمینه چهار مهارت اصلی یادگیری انجام دهند.

۳. روش تحقیق

در پژوهش حاضر و در گام نخست کتاب‌های آموزشی در حوزه آموزش زبان آلمانی را که از سال ۲۰۰۰ در چهار انتشارات مطرح در این زمینه به چاپ رسیده‌اند مورد بررسی قرار دادیم. چهار انتشارت شامل، Klett, Heuber, Cornelsen و Langenscheidt است. در میان کتاب‌های آموزشی منتشر شده از سوی این مؤسسات انتشاراتی، کتاب‌های آموزشی ویژه کودکان، کتاب‌های کمک‌آموزشی، زبان تخصصی و کتاب‌های آموزشی با اهداف ویژه مانند کلاس‌های مختص پناهجویان را کنار گذاشتیم و فقط به بررسی کتاب‌های آموزشی بزرگسالان و جوانان پرداختیم. لازم به ذکر است که بررسی کتاب‌های آموزشی انتشارت Langenscheidt نشان داد که فقط دو کتاب آموزشی در حوزه مورد نظر این پژوهش وجود دارد: Moment

Mal! و **Sowieso**. از آنجایی که سال نشر این دو اثر به پیش از سال ۲۰۰۰ بازمی‌گشت، از بررسی پژوهش حاضر حذف شدند. در انتشارت **Heuber** در بخش بزرگسالان، ۱۱ کتاب آموزشی برای زبان‌آموزان مبتدی (**Momente, Akademie Deutsch, Menschen, Schritte plus, Schritte plus Neu, Starten wir, Motive, Lagune, Delfin, Tangram aktuell, Themen aktuell**) و ۵ کتاب آموزشی برای زبان‌آموزان پیشرفته (**Vielfalt, Sicher, Ziel, em neu, Campus Deutsch**) یافت شد. در بخش جوانان، ۱۲ کتاب آموزشی (**Schritte plus Alpha kompakt für Jugendliche, Einstiegskurs DaZ Beste Freunde, Beste Freunde, Dabei, Planet Plus, Planet, Mit uns, Pingpong neu, (Deutsch.com, Gute Idee, Ideen, Ausblick 1** در دسترس بود. در انتشارت **Cornelsen** در بخش بزرگسالان، ۶ کتاب آموزشی برای زبان‌آموزان مبتدی (**Das Leben, Panorama, Pluspunkt Deutsch-Leben in Deutschland, Studio 21, Studio express, Pluspunkt Deutsch-Leben in Österreich**) و دو کتاب آموزشی برای زبان‌آموزان پیشرفته (**Weitblick-das große Panorama, Studio-die Mittelstufe**) ملاحظه شد. از این انتشارت در حوزه کتاب‌های آموزشی برای جوانان دو اثر (**Prima plus, Prima Mittelstufe**) مشاهده شد. در انتشارت **Klett**، در بخش بزرگسالان برای زبان‌آموزان مبتدی ۱۳ کتاب آموزشی (**Hier!, Linie 1, Berliner Platz 1 neu,**)

Netzwerk neu, Netzwerk, DaF leicht, DaF kompakt neu, Aussichten, Der Vorkurs, DaF kompakt, Hier! Alpha, Linie 1 Österreich, Linie 1 Schweiz) و برای زبان‌آموزان پیشرفته، ۵ کتاب آموزشی (Mittelpunkt neu, Aspekte neu, Aspekte Mittelstufe, Kompass DaF, Kontext) در دسترس بود. این انتشارات ۱۴ کتاب آموزشی برای جوانان (Das neue Deutschmobil, Wir neu, Wir alle, Magnet neu, Logisch, Aspekte junior, Team Deutsch, Geni@al, Deutsch echt einfach, Die Deutschprofis, Fantastisch, Klasse, Maximal, Wir neu-Bayern) به چاپ رسانده است. در میان فهرستی که از کتاب‌های آموزشی تهیه و اسامی آن‌ها ذکر شد (در حدود ۷۰ کتاب آموزشی)، تعداد ۹ کتاب آموزشی که تمامی سطوح آن‌ها در دسترس قرار داشت و همچنین در حال حاضر یا در سال‌های گذشته در موسسات آموزش زبان آلمانی در ایران در مقاطع مختلف تدریس می‌شوند، در پژوهش حاضر مورد بررسی قرار گرفت.

جدول ۱: موسیقی به‌کاررفته

در کتب آموزشی مورد بررسی در این

پژوهش

ترانه‌های آموزش	ترانه‌های واقع	تعداد موسیقی بی‌بی-موسیقی	تعداد ترانه‌ها و موسیقی	تعداد آمو	نام کتاب آموزشی

ی	ی	کلام	ی بی-کلام در مجموع		
2	10	2	14	6	Team Deutsch
9	∅	∅	9	6	Schritte plus Neu
25	∅	1	26	6	Menschen
3	1	∅	4	3	Starten wir
12	6	∅	18	6	Tangram aktuell
∅	1	∅	1	2	em neu
∅	6	∅	6	3	Sicher
∅	1	∅	1	1	DaF kompakt
3	۸	∅	11	6	Studio d

همان‌طور که در جدول ۱ مشاهده می‌کنیم، کتاب‌های آموزشی که در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفتند، عبارتند از: Team Deutsch و DaF kompakt از

سطح A1 تا B1 از انتشارات Studio d.Klett از سطح A1 تا C1 از انتشارات Cornelsen و از انتشارات Heuber کتاب‌های Schritte plus Neu (A1-B1), Starten wir (A1-B1), Sicher (B1 plus-C1), Menschen (A1-B1), em neu (B2-C1). علاوه بر ذکر اسامی کتب آموزشی، در ستون بعدی به تعداد جلدهای هر یک از کتاب‌ها اشاره شده است. برخی از کتاب‌ها هم به صورت شش جلدی و هم به صورت سه جلدی موجود هستند (مانند کتاب Menschen). در ستون کناری تعداد ترانه‌ها و موسیقی بی‌کلام را در مجموع در تمامی سطوح کتاب مشخص کردیم. در ستون بعدی چنانچه موسیقی بی‌کلام در قطعات موسیقی موجود در کتاب آموزشی وجود داشت، تعداد آن تعیین شده است. در دو ستون آخر میان ترانه‌های واقعی (authentische Lieder) و ترانه‌های آموزشی (didaktische Lieder) تفاوت قائل شدیم. منظور از ترانه‌های واقعی، ترانه‌هایی است که توسط گروه‌های موسیقی ساخته شده است و نویسندگان کتب آموزشی از این ترانه‌ها در کتاب با اهداف گوناگون استفاده کرده‌اند. در مقابل با ترانه‌های آموزشی یا ساختگی روبرو هستیم که بنا به هدف آموزشی ویژه‌ای که نویسندگان کتاب دنبال می‌کرده‌اند، تنظیم شده است تا مورد استفاده زبان‌آموزان قرار گیرند. اما توضیحاتی درباره موسیقی به‌کاررفته در کتب آموزشی جدول ۱ ضروری است: در کتاب آموزشی Studio d، ۸ مورد از ۱۱ مورد موسیقی استفاده شده، ترانه‌های واقعی بودند. در این ۸ مورد، موسیقی در عین

حال که در خدمت آموزش یک یا چند مهارت زبانی بوده است، ابزاری برای انتقال فرهنگ، ادبیات، تاریخ، جغرافیا یا آداب و رسوم کشور آلمان نیز بوده است. در کتاب آموزشی Team Deutsch هم بیشتر عمده‌ای از موسیقی به‌کاررفته، به عبارتی ۱۰ قطعه از ۱۴ قطعه، ترانه یا موسیقی بی‌کلام واقعی است. در این ده مورد اطلاعاتی راجع به منبع موسیقی در حاشیه صفحه‌ها، به صورت آدرس‌های اینترنتی در دسترس است. اما استفاده از موسیقی واقعی و اصیل تنها در ۳ مورد در خدمت آموزش مسائل کشورشناسی بوده و در بقیه موارد صرفاً محتوای موسیقی به کار برده شده در جهت موضوع درسی ارزیابی می‌شود. در کتاب آموزشی Tangram aktuell در مواردی که از ترانه‌های واقعی استفاده شده، اطلاعات راجع به سازندگان آن در دسترس زبان‌آموزان قرار داده شده که می‌توان با مطالعه آنها دانشی راجع به فرهنگ کشور مقصد به دست آورد. در عین حال، این تمرین‌ها مستقیماً برای انتقال مسائل کشورشناسی در نظر گرفته نشده‌اند. در کتاب آموزشی Sicher هم بیشترین استفاده از موسیقی در سطح B1+ و در درسی با موضوع موسیقی بوده است. از این رو ترانه‌ها و موسیقی‌های بی‌کلام همه واقعی هستند. در کتب آموزشی Menschen و Schritte plus Neu به طور کلی از ترانه‌های ساخته شده متناسب با محتوای درسی استفاده شده است. پس از تحلیل مختصری از موسیقی به‌کاررفته در هریک از کتب آموزشی نام‌برده در جدول ۱، موسیقی را از ابعاد گوناگون مانند، مهارت‌های زبانی، موضوعاتی نظیر دستور زبان،

کشورشناسی و همچنین سبک‌های موسیقی مورد استفاده تحلیل کردیم که نتایج آن در بخش پایانی این جستار آمده است.

۴. بحث و بررسی

پیش از آنکه به نتایج تحلیل کتاب‌های آموزشی پردازیم، لازم است در اینجا به موضوع نحوه به‌کارگیری موسیقی در کلاس آموزش زبان خارجی به اختصار اشاره کنیم. برای بررسی این موضوع بهتر است در گام نخست به معیارهایی که برای انتخاب موسیقی مناسب در کلاس مطرح است، پردازیم. اوزبک-فرای (۲۰۱۹: ۹۷) به نقل از تیلر (۲۰۱۵) این معیارهای گزینش را پیشنهاد می‌کند: به روز بودن، محبوبیت و قابلیت دسترسی به آهنگ، علاقه و سلیقه موسیقایی زبان‌آموزان، اهداف آموزشی که قرار است از طریق به‌کارگیری موسیقی دنبال شوند، میزان وضوح در بیان خواننده، سرعت گفتار، تکرار در آهنگ، وجود نمونه‌ای تصویری از آهنگ، دستور زبان و واژگان به کاررفته در آهنگ، پیچیدگی‌های زبانی و ساختاری آهنگ، مناسب بودن محتوای آهنگ برای گروه هدف، آشنایی زبان‌آموزان با آهنگ، امکان همراهی با آهنگ برای زبان‌آموزان، مدت زمان آهنگ و سن زبان‌آموزان. علاوه بر این معیارها، اشمیت (۲۰۰۵: ۵۰۶) به این نکته اشاره دارد که بهتر است آهنگ یا موسیقی انتخابی برای کلاس به جنبه‌های کشورشناسی زبان مقصد نیز پردازد. این موضوع مورد توجه ولیکا (۲۰۰۹: ۱۰) نیز قرار گرفته است.

۱.۴ سبک‌های موسیقی

علاوه بر طرح معیارهای انتخاب موسیقی مناسب، می‌باید به این نکته توجه کرد که اصولاً چه سبک‌هایی از موسیقی را می‌توان در کلاس یادگیری زبان خارجی (در این مقاله: زبان آلمانی) به کار گرفت. یکی از سبک‌های مرسوم که ریشه در فضای فرهنگی آلمان دارد، تحت عنوان *Liedermacher* شناخته می‌شود. در این سبک از موسیقی، خواننده غالباً خود آهنگساز و شاعر ترانه نیز هست و از همین رو این عنوان برای این سبک از موسیقی انتخاب شده است. محتوای موسیقی غالباً به تجربیات هنرمند در محیط پیرامون وی بازمی‌گردد. موسیقی پاپ که از محبوبیت ویژه‌ای نزد جوانان برخوردار است، سبک دیگری از موسیقی است که در کلاس زبان خارجی به کارگرفته می‌شود. دیرشرل (۱۹۹۷: ۷) بر این نظر است که جوانان بیش از سایر گروه‌های سنی خود را مخاطب این سبک از موسیقی می‌دانند. ویکه (۱۹۹۶) از موسیقی پاپ به عنوان سبکی از موسیقی یاد می‌کند که بیشترین کاربرد را در آموزش زبان‌های انگلیسی، فرانسه و آلمانی دارد. موسیقی پاپ می‌تواند به واسطه زبان ساده و قابل فهم برای زبان‌آموزان، احساسات آنان را برانگیزد و باعث ایجاد انگیزه‌ای مضاعف شود (پیشوتکی ۲۰۰۵: ۱۰). اوزبک-فرای (۲۰۱۹: ۹۳-۹۶) نیز با برشمردن ویژگی‌های موسیقی پاپ، استفاده از آن را با هدف افزایش انگیزه زبان‌آموزان موثر می‌داند. وی از جمله این ویژگی‌ها به واقعی بودن و به روز بودن

موسیقی پاپ اشاره می‌کند. اوزبک-فرای موسیقی پاپ را بخشی از ابزار زبانی روزمره زبان‌آموزان می‌داند و تاکید دارد که برخلاف باور عمومی، از موسیقی پاپ برداشت یکسانی نمی‌شود و این تنوع در تفسیر می‌تواند زبان‌آموزان را برای شرکت در فعالیت‌های کلاسی مرتبط به ویژه صحبت کردن ترغیب کند. و در نهایت اینکه موسیقی پاپ بیش از هر سبک دیگری در دسترس همگان قرار دارد و این ویژگی نیز کار را با این نوع از موسیقی هم برای معلم و هم برای زبان‌آموز تسهیل می‌کند. سبک دیگر موسیقی که به اعتقاد برخی از پژوهشگران برای کلاس زبان خارجی مناسب است، موسیقی کلاسیک است (تارتلین ۱۹۹۷: ۲۵). تارتلین به مدرسان زبان خارجی توصیه می‌کند تا از موسیقی کلاسیک بدون آمادگی قبلی زبان‌آموزان استفاده نکنند. ویکه (۲۰۰۰: ۲۸) با انتقاد از مدرسانی که کار با موسیقی کلاسیک را در آموزش زبان خارجی دشوار ارزیابی می‌کنند، معتقد است، این سبک از موسیقی فواید بسیاری دارد و تاکنون توجه کافی به آن صورت نگرفته است (لوتکه/اوزارک ۲۰۱۹: ۱۹). در کنار سبک‌هایی که اشاره شد، استفاده از موسیقی فولکلور و قطعات موسیقی مناسبی نیز در کلاس یادگیری زبان خارجی متداول است.

کارین (۲۰۰۶: ۵۴۸) در مقاله خود به این نکته اشاره دارد که استفاده از موسیقی به‌ویژه از نوع با کلام آن می‌باید با در نظرگرفتن همان مراحل صورت گیرد که از تمرین‌های مهارت شنیداری می‌شناسیم. پیش از شنیدن، طی شنیدن و

پس از شنیدن. در مرحله پیش از شنیدن، آگاهی لازم به زبان‌آموز در ارتباط با آنچه قرار است شنیده شود، داده می‌شود. از جمله درباره واژگان جدید یا اطلاعات عمومی که برای ورود به موضوع لازم است. در طی شنیدن، زبان‌آموزان تمرین‌هایی را در قالب پرسش‌های دو گزینه‌ای یا چهارگزینه‌ای پاسخ می‌دهند. همچنین می‌توان متن موسیقی را در اختیار زبان‌آموزان قرار داد و از آن‌ها خواست تا واژه‌هایی را که در متن حذف شده‌اند، تکمیل کنند. در مرحله پس از شنیدن موسیقی، می‌توان تمرین‌هایی با موضوع واژگان، اصطلاحات و ساختارهای نحوی ارائه کرد تا آنچه فراگرفته شده است، تثبیت شود. در این مرحله همچنین می‌توان از زبان‌آموزان خواست تا آنچه شنیده‌اند را با هم-کلاسی‌های خود در قالب گفت‌وگو به اشتراک بگذارند (رک بیرن‌بائم ۲۰۱۳: ۱۸).

۲.۴ راه کارهایی برای استفاده از موسیقی در آموزش

در پایان پیشنهادهایی را برای به کارگیری برخی از سبک‌های موسیقی ارائه می‌کنیم: در سبک Liedermacher و همچنین در موسیقی کلاسیک می‌توان از متن آهنگ استفاده کرد و از زبان‌آموزان خواست تا با کمک تصاویر داستان آن را تعریف کنند. برای توصیف فضای آهنگ می‌توان با انواع صفت‌ها و اسم‌ها کار کرد. از صفت‌ها و فعل‌هایی که معطوف به بیان احساس هستند، در موسیقی کلاسیک بهتر می‌توان استفاده کرد. همچنین بیان نظر و تبادل تجربیات زبان‌آموزان می‌تواند در این بخش در قالب تقویت مهارت

گفتاری به کار گرفته شود. زبان‌آموزان همچنین می‌توانند به نوشتن متنی کوتاه در ارتباط با موسیقی مشغول شوند. انتقال اطلاعات مرتبط با بحث کشورشناسی، از جمله در ارتباط با موضوع سیاست در کشورهای آلمانی‌زبان (به‌طور نمونه، وحدت مجدد آلمان یا نظام سیاسی در آلمان شرقی) از دیگر زمینه‌های به‌کارگیری موسیقی در آموزش است. در اینجا لازم است به مقاله‌ای که اشمیت در سال ۲۰۰۵ در مجله *Info DaF* منتشر کرده است و پیش‌تر نیز به آن ارجاع داده شد، اشاره کنیم. در این مقاله سبک‌های مختلفی از موسیقی از جمله موسیقی پاپ و راک برای گروه‌های مختلفی از زبان‌آموزان در سطوح مختلف از *A1* تا *C1* مورد استفاده قرار گرفته است. نویسنده مقاله برای هر یک از آهنگ‌های به‌کاررفته در کلاس، علاوه بر ارائه طرحی آموزشی، تمرین‌های متفاوتی از جمله نگارش متن، بحث و گفت‌وگو و همچنین توصیف تصاویر را در نظر گرفته است. همچنین به‌طور مشخص به مراحل استفاده از موسیقی در کلاس و نحوه کار با آن از سوی زبان‌آموزان نیز اشاره شده است. این طرح به دفعات با زبان‌آموزانی از کشورهای مختلف در گروه سنی ۱۸ تا ۳۰ سال آزموده شده است. اشمیت در پایان به این نتیجه می‌رسد که می‌توان در کلاس از آهنگ‌های متعدد در سبک‌های موسیقایی متنوع بهره برد. از این طریق زبان‌آموزان در گام نخست با تنوع موجود در موسیقی برای یادگیری زبان آشنا می‌شوند. اوزبک-فرای (۲۰۱۹: ۹۹) نیز معتقد است که از موسیقی پاپ و راک می‌توان در موقعیت‌های مختلف در کلاس استفاده کرد: (۱)

هنگام گروه‌بندی زبان‌آموزان و در حین انجام تمرین در کلاس. (۲) به عنوان ابزاری برای آماده کردن ذهن زبان‌آموزان برای شروع موضوعی جدید. (۳) به عنوان ابزاری برای ترغیب زبان‌آموزان به صحبت کردن. (۴) استفاده از موسیقی پاپ و راک به عنوان محتوایی که خود می‌تواند موضوع بحث باشد. (۴) استفاده از موسیقی پاپ و راک برای تمرین و تکرار ساختارهای زبانی. (۵) استفاده از موسیقی پاپ و راک برای تمرین و تکرار واژگان. (۶) استفاده از موسیقی پاپ و راک برای یادگیری خلاقانه. (۷) استفاده از موسیقی پاپ و راک به عنوان ابزاری برای یادگیری موضوعات فرازبانی و در نهایت (۸) به عنوان ابزاری برای سرگرمی زبان‌آموزان. همچنین می‌توان از موسیقی در جهت جذاب‌کردن کلاس، ارتقا میزان انگیزه زبان‌آموزان و قراردادن محوریت کلاس بر زبان‌آموزان بهره برد (بیرن‌بائم ۲۰۱۳ / ویکه ۱۹۹۶). بیرن‌بائم (۲۰۱۳: ۱۷) بر این نظر است که می‌توان از موسیقی در مراحل مختلف کلاس بهره برد. وی همچنین تاکید دارد که محدودکردن موسیقی به تقویت مهارت شنیدن صحیح نیست. بیرن‌بائم پیشنهاد می‌کند که از موسیقی برای نگارش متن خلاقانه، درک مفهوم متن، تلفظ و دستور زبان استفاده شود. پیشنهاد دیگر این است که از نگرستن به موسیقی و هنر به عنوان فوق برنامه‌ای اختیاری که تنها در وقت استراحت و برای تشویق زبان‌آموزان به کار می‌رود، پرهیز کنیم، بلکه این دو ابزار را در جهت تولید و تفسیر متون به کار ببندیم. قطعات موسیقی نیز همچون متون ادبی تفاسیر فردی را به دنبال دارند.

همچنین اجزای تشکیل‌دهنده موسیقی مانند، ملودی، ریتم، جنس و قوت صدا، تداعی‌کننده موضوعات کاملاً متفاوتی در زبان‌آموزان هستند و از همین رو نیز می‌توانند به گفت-وگوها و تفاسیر متنوعی ختم شوند. علاوه بر این، باید در هنگام استفاده از موسیقی به نقش‌های مختلف این هنر در کلاس آموزش زبان خارجی توجه داشت: نقش فلسفی، نقش سلامت روان، نقش برانگیختن احساسات و عواطف، نقش جامعه‌شناختی و روان‌شناختی موسیقی، استفاده از موسیقی برای تقویت مهارت‌های شناختی، موسیقی برای تقویت نوع یادگیری ناخودآگاه و همچنین استفاده از موسیقی در قالب فرم و ابزار برقراری ارتباط (رک و لیکا [۲۰۰۹: ۹](#)). در پایان به مراحل مختلفی که برای استفاده از موسیقی در کلاس یادگیری زبان خارجی مطرح هستند، اشاره می‌کنیم: ۱. مقدمه: در مرحله نخست، زبان‌آموزان از منظر موضوعی، زبانی و همچنین به لحاظ فضای کلاس برای نوع موسیقی که قرار است پخش شود، آماده می‌شوند. ۲. اجرای موسیقی: در این مرحله موسیقی پخش می‌شود و موجب تداعی واکنش‌های انفرادی و شخصی می‌شود. معلم در این جا با در نظر گرفتن زمان کافی، پرسش‌هایی را معطوف به موضوع با زبان‌آموزان مطرح می‌کند. ۳. در مرحله بعدی، زبان‌آموزان با توجه به محتوای متن موسیقی وارد گفت‌وگو با یکدیگر می‌شوند. ۴. در این مرحله، از زبان‌آموزان خواسته می‌شود تا نظراتی که در ابتدا داشته‌اند را مورد بازبینی قرار داده و استدلال‌های جدیدی ارائه کنند. تا به اینجا و در بخش نظری به نقش و اهمیت موسیقی در

یادگیری زبان خارجی و پیشنهادهایی برای انتخاب و ارائه آن در کلاس پرداختیم. در بخش نتایج به این موضوع خواهیم پرداخت که این نقش و اهمیت تا چه حد در کتب آموزشی زبان آلمانی مورد توجه قرار گرفته است.

۵. نتایج

در میان ۹ اثر آموزشی که در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفت، در مجموع تعداد ۹۴ قطعه موسیقی مورد استفاده قرار گرفته است. بررسی‌ها نشان داد که از این تعداد تنها در پنج مورد و آن هم در کتاب *Tangram aktuell*، موسیقی بدون هیچ هدف آموزشی (نه تمرینی برای موسیقی طراحی شده و نه موسیقی در خدمت یادگیری مهارتی قرار گرفته است) و ظاهراً فقط برای سرگرمی به کاررفته است. در سایر موارد، موسیقی در خدمت هدفی آموزشی قرار داشته است. نمودار زیر بیانگر دفعات به‌کارگیری موسیقی با و یا بدون هدف آموزشی است.

نمودار ۱: نسبت قطعات موسیقی با

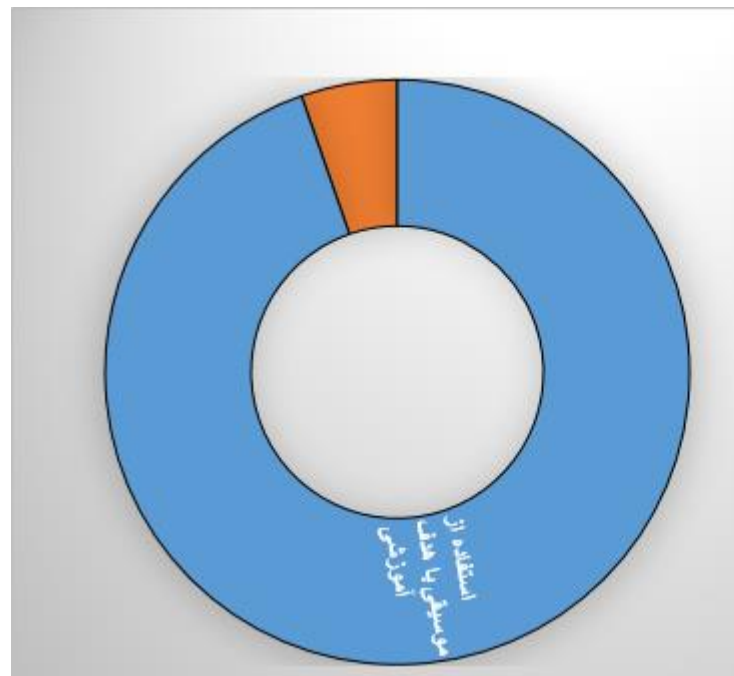
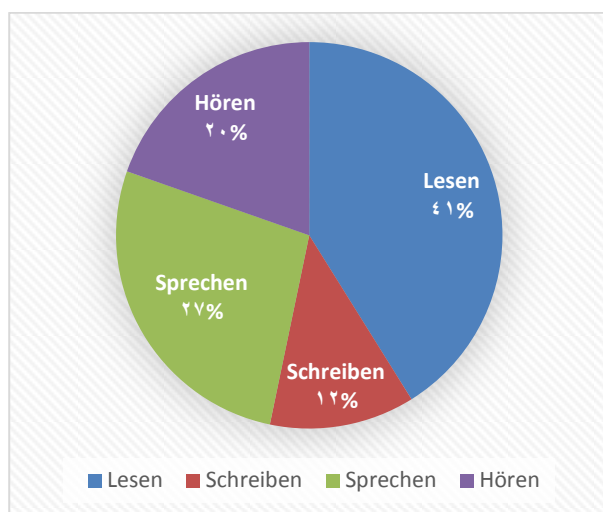
هدف آموزشی به قطعات موسیقی بدون هدف آموزشی

کشورشناسی است. پس از کشورشناسی و موضوعات مرتبط با آشنایی با کشورهای آلمانی زبان، واژگان در مقام دوم قرار دارند. سپس دستور زبان و در پایان تمرین تلفظ با به ترتیب ۸ درصد و ۵ درصد، در جایگاه سوم و چهارم قرار دارند. اینکه آموزش موضوعات مرتبط با کشورشناسی در رتبه نخست قرار گیرد، شاید دور از ذهن نباشد، اما تمرین تلفظ از طریق موسیقی می‌توانست بیشتر مورد توجه نویسندگان کتاب‌های آموزشی قرار گیرد.

موضوع دیگری که از طریق تحلیل موسیقی، مورد بررسی قرار دادیم، این است که موسیقی در خدمت یادگیری کدام-یک از چهار مهارت اصلی قرار دارد. به عبارتی دیگر، با بررسی موسیقی و تمرین‌ها و اهداف مشخص شده برای هر قطعه به دنبال پاسخ به این پرسش بودیم که کدام‌یک از مهارت‌ها بیشتر و کدام‌یک کمتر با موسیقی سروکار دارند.

نمودار ۳: میزان استفاده از موسیقی در

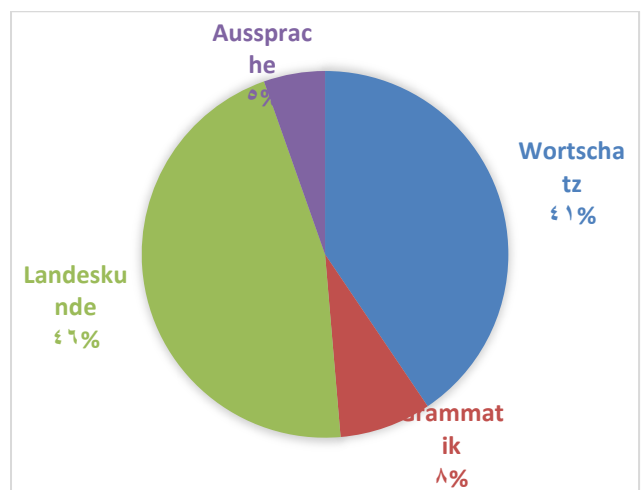
ارتباط با فراگیری چهار مهارت اصلی

در بخش بعدی پژوهش این نکته را مورد توجه قرار دادیم که موسیقی در خدمت یادگیری چه موضوعاتی در کتب آموزشی قرار دارد. دستور زبان، واژگان، کشورشناسی و تمرین تلفظ، چهار موضوع اصلی هستند که مورد بررسی قرار گرفتند.

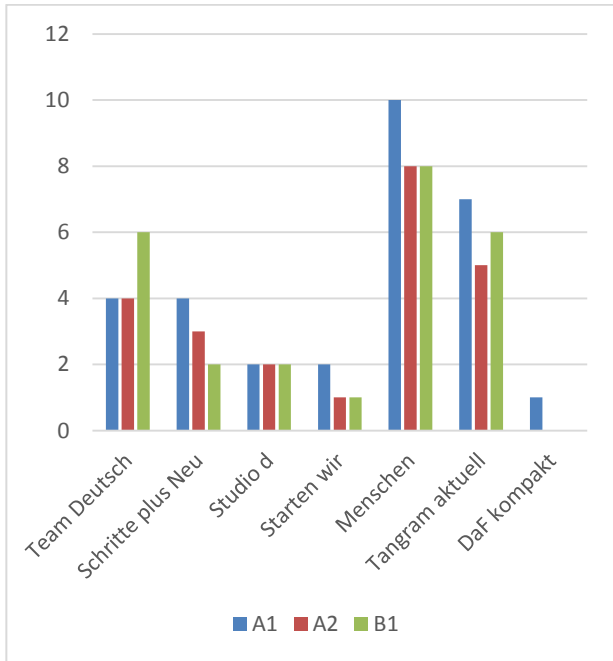
نمودار ۲: موضوعاتی که از طریق موسیقی آموزش داده

می‌شوند

همان طور که در نمودار ۲ قابل ملاحظه است، بیشترین

موضوعی که از طریق موسیقی آموزش داده می‌شود،

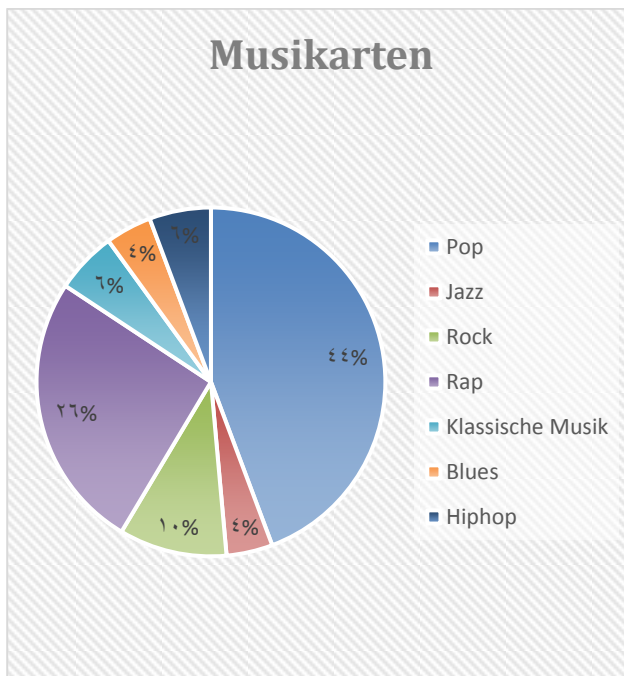

همان طور که در نمودار ۳ مشاهده می‌کنیم، مهارت خواندن با ۴۱ درصد بیشترین میزان از استفاده از موسیقی را به خود اختصاص داده است. در جایگاه دوم، مهارت صحبت کردن با ۲۷ درصد و پس از آن مهارت‌های شنیدن با ۲۰ درصد و نوشتن با ۱۲ درصد قرار دارند. به نظر می‌رسد، با توجه به این نکته که مهارت‌های صحبت کردن و به ویژه شنیدن بیشترین ارتباط را با موسیقی دارند، میزان استفاده از موسیقی در آموزش این مهارت‌ها در مقایسه با مهارت خواندن کم است و از این ظرفیت می‌توان بیش از گذشته بهره برد.

همان طور که در نمودار ۴ مشاهده می‌کنیم، بیشترین میزان از استفاده از موسیقی در میان کتب آموزشی مورد بررسی، در کتاب آموزشی Menschen دیده می‌شود و پس از آن Tangram aktuell. در جایگاه‌های بعدی به ترتیب Studio d، Schritte plus Neu، Team Deutsch، DaF Starten wir و در رتبه آخر کتاب آموزشی DaF kompakt قرار دارد. در تمامی کتب آموزشی مورد بررسی در این بخش، به استثنای کتاب Team Deutsch، سطح A1 بیشترین استفاده از موسیقی را نشان می‌دهد. در برخی از کتب آموزشی مانند Team Deutsch و Studio d در سطح A1 و A2 به یک میزان از موسیقی استفاده شده است. در کتب آموزشی Menschen و Starten wir این تشابه در سطح A2 و B1 مشاهده می‌شود. نتایج این بخش نشان می‌دهد که استفاده از موسیقی در مراحل آغازین یادگیری زبان آلمانی و شاید با هدف ایجاد انگیزه و ترغیب زبان‌آموزان به شرکت در فعالیت‌های

در میان ۹ کتاب آموزشی که در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفت، ۷ کتاب آموزشی سطح A1 تا B1 را پوشش می‌دادند. دو کتاب دیگر همان طور که پیشتر اشاره شد، از سطح B1 تا C1 (Studio d) و همچنین سطح B2 تا C1 (em neu) را دربرمی‌گیرند. از آنجا که غالب کتب آموزشی مورد بررسی، سه سطح مقدماتی را پوشش می‌دادند و با هدف روشن شدن این موضوع که در کدام یک از این سطوح بیشتر از موسیقی استفاده شده است، بررسی خود را ادامه دادیم.

نمودار ۴: میزان استفاده از موسیقی در سطوح مختلف یادگیری زبان خارجی

همان‌گونه که از اطلاعات این نمودار پیداست، موسیقی پاپ با ۴۴ درصد بیشترین قطعات موسیقی به‌کاررفته در کتب آموزشی مورد بررسی در این پژوهش را به خود اختصاص داده است. در جایگاه دوم موسیقی رپ با ۲۶ درصد قرار دارد و پس از آن موسیقی راک با ۱۰ درصد. در جایگاه چهارم و پنجم موسیقی کلاسیک و هیپ‌هاپ هر کدام با سهم یکسان ۶ درصد قرار دارند. سبک بلوز و موسیقی جاز نیز هر کدام با ۴ درصد در دو جایگاه پایانی قرار دارند. همان‌طور که پیش‌تر از قول پژوهشگران این حوزه گفته شد، مبنی بر اینکه موسیقی پاپ بیشترین محبوبیت را در میان جوانان دارد، نتایج این بخش نشان می‌دهد، موسیقی پاپ بیش از سایر سبک‌های موسیقی، دست‌کم در میان کتب آموزشی که در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفته‌اند، کاربرد داشته است. و از این نظر به‌درستی مورد توجه نویسندگان کتب آموزشی قرار گرفته است.

کلاسی بیش از سطوح دیگر مورد توجه نویسندگان کتب آموزشی قرار گرفته است. از سوی دیگر باید به این نکته نیز اشاره کنیم که از میان کتب آموزشی بررسی شده در این پژوهش، در کتاب‌های Menschen, Tangram aktuell, Schritte plus Neu در پایان درس یا فصل از موسیقی استفاده شده است و محتوای آموزشی با محتوای حداقل یکی از درس‌ها یکسان است. به‌طور کلی، می‌توان گفت در سه کتاب آموزشی نامبرده موسیقی در حاشیه استفاده شده و به بخشی از کتاب تعلق دارد که تدریس آن در کلاس به تشخیص معلم بستگی داشته و اختیاری است. اما در بقیه کتب آموزشی بررسی شده، یعنی Studio d, Team Deutsch, Starten wir, DaF kompakt ضمن درس و در حین معرفی و تمرین درس موسیقی، به کار برده شده است.

در بخش دیگری از پژوهش حاضر و پیرو نکاتی که پیش‌تر در ارتباط با انواع سبک‌های موسیقی در یادگیری زبان خارجی مطرح شد به این موضوع پرداختیم که در کتب آموزشی مورد بررسی در این تحقیق کدام‌یک از انواع سبک‌های موسیقی بیشترین کاربرد را داشته‌اند.

نمودار ۵: انواع سبک‌های موسیقی به-

کاررفته در کتب آموزشی مورد بررسی در این پژوهش

که علی‌رغم ظرفیت مناسبی که برای آموزش تلفظ صحیح از طریق موسیقی وجود دارد و همچنین امکان طرح مباحث مربوط به آواشناسی از طریق موسیقی، کتب آموزشی بهره کافی از آن نبرده‌اند.

منابع

Asmali, M. & Sayin, S. D. (2020). Singing as an Anxiety-Reducing Strategy for Learners Struggling with Different Levels of Foreign Language Classroom Anxiety. *Baltic Journal of English Language, Literature and Culture* Vol. 10, pp. 20-35.

Besedová, P. (2017). Die Rolle der Musik im DaF-Unterricht. Eine Einführung in produktiv-kreative Techniken. In: P. Besedová (Hg.), *Musik im Fremdsprachenunterricht* (pp. 171-184). Opava: Slezská Univerzita v Opavě.

Blell, G. & Hellwig, K. (Hg.) (1996). *Bildende Kunst und Musik im Fremdsprachenunterricht, Fremdsprachendidaktik: Inhalts- und Lernerorientiert*. Frankfurt am Main: Peter Lang.

Blell, G. (2006). Musik im Fremdsprachenunterricht und die Entwicklung von *Audio Literacy*. In: U. Jung (Hg.), *Praktische Handreichung für Fremdsprachenlerner* (pp. 112-119). Frankfurt am Main: Peter Lang.

در پژوهش حاضر سعی شد تا تاثیر مثبت به‌کارگیری موسیقی در فرایند یادگیری زبان خارجی بر زبان‌آموزان را نشان دهیم. همچنین نشان دادیم که چه سبک‌هایی از موسیقی را می‌توان با بهره از چه راهکارهایی برای آموزش زبان آلمانی به عنوان زبان خارجی مورد استفاده قرار داد. علاوه بر این، به این پرسش پاسخ دادیم که چه معیارهایی برای انتخاب موسیقی مناسب در جهت استفاده در کلاس آموزشی مطرح‌اند. در بخش علمی پژوهش که به تحلیل کتب آموزشی از منظر استفاده از موسیقی پرداختیم، نشان دادیم که مهارت گفتاری علی‌رغم ظرفیتی که به آن اشاره شد، کمتر از مهارت خواندن مورد توجه نویسندگان کتب آموزشی مورد بررسی قرار داشته است. از سوی دیگر، این نظر مورد تایید قرار گرفت که مهارت خواندن، با توجه به سهم این مهارت در تمرین‌های کتاب، از طریق موسیقی به دفعات مورد توجه قرار گرفته است. در بخش سبک‌های موسیقی نشان دادیم که با وجود تاکیدي که بر موسیقی کلاسیک و باروک شد، کتب آموزشی سهم اندکی به این سبک از موسیقی اختصاص داده‌اند و بیشتر به دنبال سبک موسیقی محبوب جوانان، یعنی موسیقی پاپ بوده‌اند. فرضیه دیگری که مورد تایید قرار گرفت، آن بود که مباحث مرتبط با کشورشناسی سهم بسزایی در آموزش از طریق موسیقی دارند و در مقایسه با موضوعاتی نظیر دستور زبان و واژگان در اولویت کتب آموزشی قرار دارند. همچنین نشان دادیم

literacy“ im Fremdsprachenunterricht (pp. 37-56). Frankfurt am Main: Peter Lang.

[Karyn, A. \(2006\). Lieder und Musik in DaF-Lehrwerken. *Info DaF* 33, pp. 547-557.](#)

Klemm, G. (1987). *Untersuchungen über den Zusammenhang musikalischer und sprachlicher Wahrnehmungsfähigkeiten*. Frankfurt am Main: Peter Lang.

Koelsch, S. (2013). *Brain & Music*. Chichester, West Sussex, UK: Wiley-Blackwell.

[Ludke, K. \(2018\). Singing and arts activities in support of foreign language learning: An exploratory study. *Innovation in Language Learning and Teaching* 12\(4\), pp. 371-386.](#)

Lütge, C. & Owczarek C. (2019). Zur Rolle von Musik im kompetenzorientierten Fremdsprachenunterricht - audio literacy als Teil von multiliteracies. In: Falkenhagen, Ch. & Volkmann, L. (Hg.), *Musik im Fremdsprachenunterricht*, (pp. 17-27). Tübingen: Narr.

Murphey, T. (1990). *Songs and music in language learning*. Frankfurt am Main: Peter Lang.

Parnitzke, C. (1997). *Lieder und Popsongs als Hörtexte im Deutsch als Fremdsprache-Unterricht*. Bielefeld MAG.

Pichottky, S. (2005). *Aktuelle deutschsprachige Rock- und Popmusik im Lyrikunterricht der Sekundarstufe I*.

[Degrave, P. \(2019\). Music in the Foreign Language Classroom: How and Why? *Journal of Language Teaching and Research* 10\(3\), pp. 412-420.](#)

Dirscherl, W. (1997). Musik und Gefühle: Anregungen zur Thematisierung von Popmusik in den Fächern Deutsch, Musik und Religion für Jahrgangstufen 7-10. *Sammelwerk Medienzeit, Praxisbaustein*. Donauwörth: Auer Verlag.

[Dolean, D. \(2015\). The effects of teaching songs during foreign language classes on students' foreign language anxiety. *Language Teaching Research* 20\(5\), pp. 638-653.](#)

Falkenhagen, Ch. & Volkmann, L. (2019) (Hg). *Musik im Fremdsprachenunterricht: Theorien, Konzepte, Modelle*. Tübingen: Narr.

Gardiner, M. F. (et al.) (1996). Learning improved by arts training. *Nature*, 381 (6580), pp. 284.

Jäncke, L. (2012). *Macht Musik schlau? Neue Erkenntnisse aus den Neurowissenschaften und der kognitiven Psychologie*. Bern. 2. Nachdruck: Verlag Hans Huber.

Jentschke, S. & Koelsch, S. (2010). Sprach- und Musikverarbeitung bei Kindern: Einflüsse musikalischen Trainings. In: G. Blell & R. Kupetz (Hg.), *Der Einsatz von Musik und die Entwicklung von „audio*

Fremdsprachenunterricht. In: G. Blell & K. Hellwig (Hg.), *Bildende Kunst und Musik im Fremdsprachenunterricht*. Frankfurt am Main: Peter Lang.

Wicke, R. E. (2000). *Grenzüberschreitungen. Der Einsatz von Musik, Fotos und Kunstbildern im Deutschals-Fremdsprache-Unterricht in Schule und Fortbildung*. München: Iudicium.

Wild, K. (2014). Neue Töne im Ausspracheunterricht. In: Bernstein, N. & Lercher, C. (Hg.), *Ästhetisches Lernen im DaF- / DaZ-Unterricht*, (pp. 335-352). Göttingen: Universitätsverlag.

Willems, A. (2019). Musik und Fremdsprachenunterricht – Erkenntnisse der Kognitionswissenschaften. In: Falkenhagen, Ch. & Volkmann, L. (Hg.), *Musik im Fremdsprachenunterricht*, (pp. 77-90). Tübingen: Narr.

Wong, P. C. (et al.) (2007). Musical experience shapes human brainstem encoding of linguistic pitch patterns. *Nature Neuroscience* 10 (4), pp. 420-422.

منبع الکترونیکی

Birnbaum, J. (2013). Tipps zum Einsatz von Musik und Liedern im DaF-Unterricht. [Online] Available: <https://aubiko.de/wp-content/uploads/2017/10/sproglaeren.pdf> (August 3, 2021)

Baltmannsweiler: Schneider Verlag Hohengehren.

Schiffler, L. (1989). *Suggestopädie und Superlearning- empirisch geprüft. Einführung und Weiterentwicklung für Schule und Erwachsenenbildung*. Frankfurt am Main: Diestelweg.

[Schmitt, A. \(۲۰۰۵\). Lieder im DaF-Unterricht-Konzepte und Lehrmaterialien. Info DaF 32, pp. 500-507.](#)

Setzer, B. (2003). Kriterien bei der Auswahl von Popsongs für den Englischunterricht. *Englisch* 38, pp. 54–61.

Tartellin, F. (1997). Kunst und Musik im Deutschunterricht. *Fremdsprache Deutsch* 17, pp. 24-26.

Thaler, E. (2015). Musikbasierter Fremdsprachenunterricht. *Praxis Fremdsprachenunterricht* 3/2015, pp. 11-16.

Usbeck-Frei, H. (2019). Pop- und Rocksongs im Fremdsprachenunterricht. In: Falkenhagen, Ch. & Volkmann, L. (Hg.), *Musik im Fremdsprachenunterricht*, (pp. 93-126). Tübingen: Narr.

Velica, I. (2009). Musik im DaF-Unterricht. Eine Einführung. In: Michailowitsch, U. (Hg.), *Grenzüberschreitungen. Didaktische Anregungen durch interdisziplinäre Seminare mit deutschsprachigen Lehramtstudierenden*, (pp. 1-12). Verbum.

Wicke, R. (1996). Musik und Kunst im schülerzentrierten und handlungsorientierten